

Právní názor Ministerstva práce a sociálních věcí ČR: udávání rodičů na OSPOD kvůli odmítnutí očkování je protiprávní

Mgr. Zuzana Candigliota - 9. duben 2018

Právníci České lékařské komory opakovaně podněcují lékaře k udávání rodičů, kteří odmítají očkování dětí, k orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Je to z toho důvodu, že lékaři nemají žádné “páky”, jak “neposlušné” rodiče k očkování donutit, a mnozí z nich stále ještě neobjevili možnost získat si důvěru rodičů po dobrém, proto zkouší zastrašování a udávání atd. Nicméně je potřeba vzít v potaz, že názory České lékařské komory nejsou nezávislé, ale jde o názory zájmové a ideologicky zaměřené skupiny, která prosazuje paternalismus a nepřiměřené omezování autonomie rodičů. Naopak níže uvedený právní názor z Ministerstva práce a sociálních věcí představuje nezávislé a kompetentní právní posouzení, a to mj. z důvodu, že toto ministerstvo je ústředním správním orgánem v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, tudíž je kompetentní se vyjadřovat k tomu, co spadá do kompetence OSPOD a co jim naopak nepřísluší řešit.

Závěr: Odmítnutí či odložení povinného očkování nenaplňuje takovou míru ohrožení dítěte, aby spadalo do kompetence OSPOD. Udání rodiny ze strany lékaře je tedy porušení povinnosti mlčenlivosti bez právního důvodu.

Od: **Křístek Adam Mgr. (MPSV)** <Adam.Kristek@mpsv.cz>

Datum: 9. března 2018 13:46

Předmět: RE: Doplňující dotaz k telefonátu o pravomocích OSPOD

Komu: Á. N. (anonymizováno z důvodu ochrany soukromí tazatelky)

Vážená paní N.,

i ve Vámi popsané oblasti platí obdobně zásady, popsané v odpovědi níže. Tedy, že daná problematika není vůbec předmětem regulace předpisů z oblasti sociálního zabezpečení, včetně sociálně-právní ochrany dětí, ale je předmětem regulace z oblasti zdravotnického práva, zde z oblasti ochrany veřejného zdraví.

Podle § 92k odst. 6 písm. b) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, se *fyzická osoba ... dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce nezletilé fyzické osoby, nebo fyzická osoba, které byla nezletilá fyzická osoba svěřena rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu do pěstounské péče nebo do výchovy, nezajistí, aby se tato nezletilá fyzická osoba podrobila stanovenému pravidelnému očkování, nejde-li o fyzickou osobu, u níž byla zjištěna imunita vůči infekci nebo zdravotní stav, který brání podání očkovací látky (trvalá kontraindikace)*. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 10.000 Kč. Významné však je, že tento přestupek projednává podle § 93 cit. zák. krajská hygienická

stanice. Nejedná se vůbec o přestupek na úseku sociálně-právní ochrany dětí, orgány sociálně-právní ochrany dětí tak v této věci nemají založenu jakoukoli působnost, uvedený přestupek neprojednávají.

Podle § 6 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, se sociálně-právní ochrana *zaměřuje zejména na děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu*. Tedy také na děti, na kterých byl spáchán „trestný čin ohrožující život, zdraví“. To znamená, že se nezaměřuje na děti, na nichž je spáchán pouhý „přestupek ohrožující zdraví“, pakliže by tak bylo možno výše zmíněný přestupek podle zákona o ochraně veřejného zdraví vůbec chápat. Teprve v případě trestního stíhání, které je ovšem v daném kontextu zjevně vyloučeno, by bylo lze uvažovat i o založení působnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí při ochraně dítěte.

Jde-li o oznamovací povinnost, pak z kontextu § 10 odst. 4 ve spojení s § 53 odst. 1 věta předposlední cit. zák. (*„povinnosti zachovávat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu se nelze dovolávat, jestliže mají být sděleny údaje o podezření z týrání, zneužívání dítěte nebo ze zanedbávání péče o něj“*) lze dovodit, že povinnost mlčenlivosti zdravotnických pracovníků (*„lékařské tajemství“*) je ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí prolomena skutečně jen v těch nejzávažnějších případech. I sám § 6 cit. zák. v závěru definice „*ohroženého dítěte*“, tj. dítěte, na něž se sociálně-právní ochrana dětí vztahuje, obsahuje slova *„pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí“*. Odmítnutí očkování dětí zcela zjevně nenaplnuje závažnost ani jedné z definic. Lze tak mít za to, že sdělení údajů, které se poskytovatel zdravotních služeb dozvěděl při jejich poskytování, aniž by jeho povinnost mlčenlivosti byla zákonem prolomena nebo aniž by k tomu dal souhlas subjekt údajů (pacient resp. jeho zákonný zástupce), by bylo protiprávní.

S pozdravem.

Mgr. Adam Křístek

ministerský rada

oddělení ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na Poříčním právu 1/376

12801 Praha 2